

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВОЗНАВСТВО»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Право
Заняття:	V семестр
Лекції	2 години на тиждень
Семінарські	1 година на тиждень
Кількість кредитів	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Мова викладання	Українська

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я по батькові	Яковенко Євген Олександрович
Науковий ступінь	кандидат юридичних наук
Посада	доцент кафедри публічного права НТУ «Дніпровська політехніка»
Контакти	номер моб. тел. 0677451246
E-mail	Yakovenkoe@i.ua
Персональна сторінка	Google Scholar https://scholar.google.com/citations?hl=en&user=h0yEWOoAAAAJ&view_op=list_works&sortby=pubdate
Консультації	вівторок кожного тижня, VI пара з 16:05 по 17:25. Форма комунікації: Teams
Місце	Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», кафедра публічного права, 49005 м. Дніпро, пр. Дмитра Яворницького, 19; 10 корпус, 3 поверх, ауд. 303

1. Анотація до курсу

У навчальній дисципліні «Порівняльне правознавство» розглядається достатньо широке коло питань, які стосуються класифікації та типології сучасних правових систем і їх видів. Докладно розглядаються чотири основні правові сім'ї: романо-германського, англо-американського, релігійного та традиційного права, що являють собою всі типи права, які існують у сучасному світі. Особливої уваги приділено питанню визначення місця правової системи України на правовій карті світу. Розглядається структурована концептуально-понятійна система правових знань, які систематизовані, так чи інакше пов'язані один з одним уявлення про основні правові системи сучасності, теорії застосування порівняльного методу як у науково-пізнавальному, так і в практико-прикладному аспекті.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Порівняльне правознавство» – набуття студентами здатності розв'язувати складні задачі і проблеми у цій соціально-правовій науці, що передбачає проведення різноманітних досліджень та/або здійснення інновацій й характеризується невизначеністю умов і вимог.

Отримання студентами знань про: загальні принципи та закономірності виникнення, становлення і розвитку національних правових систем та їх об'єднань у порівняльному аспекті, в т.ч. закономірності розвитку національних правових систем і їх об'єднань у правові сім'ї (кола, типи); порівняння національного права із зарубіжним та міжнародним правом; питання історико-порівняльного аналізу відомих пам'яток права та проблеми порівняння національного права із зарубіжним та міжнародним правом

Завдання курсу:

- є формування у студентів фундаментальних знань щодо особливостей та загальних тенденцій розвитку національних правових систем та їх сімей на підставі їх порівняння, поглиблене вивчення світової правової спадщини, тенденцій та закономірностей її розвитку та відповідний вплив на формування правової системи України;

- з'ясування основних етапів становлення і розвитку науки порівняльного правознавства; особливостей методології та методики проведення порівняльно-правових досліджень; існуючих у юридичній науці підходів та критеріїв типології правових систем світу.

- визначення особливостей правотворчості, тлумачення та застосування юридичних норм, а також систематизації джерел романо-германського, англо-американського, релігійного, традиційно-звичаєвого, змішаного та інших типів правової системи.

- вивчення моделі судового конституційного контролю в світі; специфічних рис адміністративного, кримінального, цивільного, сімейного права в правових системах світу; національних, регіональних та міжнародних механізмів забезпечення прав людини; особливостей західної та східної традицій права.

- сприяти розвитку в студентів самостійності мислення, засвоєнню ними спеціальної юридичної лексики і термінології, формуванню їх правової культури.

3. Результати навчання

3.1 Програмні результати навчання

РН₁	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин
РН₂	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання
РН₆	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
РН₁₈	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин,

	цінностей та принципів функціонування національної правової системи
--	---

3.2 Очікувані дисциплінарні результати навчання

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	Шифр ДРН	Зміст
РН ₁	ДРН ₁	Систематизувати основні сучасні кримінально-правові системи, тенденції їх розвитку, джерела у кримінальному праві зарубіжних країн
РН ₂	ДРН ₂	Визначити співвідношення окремих інститутів кримінального законодавства України із законодавством зарубіжних країн
РН ₆	ДРН ₆	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення проблеми правового регулювання кримінальних правовідносин
РН ₁₈	ДРН ₁₈	Прогнозувати результат впливу заходів безпеки в Україні та у законодавстві зарубіжних країн на кримінально-правові відносини

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
Тема 1. Сучасні кримінально-правові системи. Основні тенденції їх розвитку.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття кримінально-правової системи, її структура та типи. 2. Романо-германська кримінально-правова система. Особливості кримінально-правових систем країн Скандинавії та Латинської Америки. 3. Англо-американська кримінально-правова система. 4. Соціалістична кримінально-правова система.
Тема 2. Джерела у кримінальному праві України та зарубіжних країн
<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика джерел у кримінальному праві Англії, США, Франції та ФРН. 2. Джерела у кримінальному праві Англії. 3. Джерела у кримінальному праві США. 4. Джерела у кримінальному праві Франції. 5. Джерела у кримінальному праві ФРН.
Тема 3. Поняття кримінального правопорушення («злочинного діяння») у законодавстві України та зарубіжних країн.
<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття злочину (злочинного діяння) та його ознаки за кримінальним правом України та зарубіжних країн. 2. Види визначень поняття злочину («злочинного діяння») - формальне,

<p>прагматичне, змішане.</p> <p>3. Класифікація злочинів (злочинних діянь).</p> <p>4. Кримінальний проступок.</p>
<p>Тема 4. Вина та осудність у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах</p>
<p>1. Вина як ознака злочинного діяння у кримінальному праві сучасних зарубіжних країн.</p> <p>2. Форми вини.</p> <p>3. Поняття та значення неосудності у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.</p> <p>4. Поняття обмеженої осудності.</p>
<p>Тема 5. Стадії вчинення злочинного діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах</p>
<p>1. Відповідальність за підготовчі дії та за замах у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах</p> <p>2. Добровільна відмова та діяльне каяття у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах</p>
<p>Тема 6. Обставини що виключають кримінальну протиправність діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.</p>
<p>1. Поняття і система обставин, що виключають злочинність діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.</p> <p>2. Необхідна оборона у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.</p> <p>3. Крайня необхідність у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах</p>
<p>Тема 7. Поняття, види та мета покарання у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах</p>
<p>1. Поняття та мета покарання у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.</p> <p>2. Система та види покарань у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах</p>
<p>Тема 8. Окремі види покарань у кримінальному праві окремих західних держав</p>
<p>1. Смертна кара як вид покарання у кримінальному праві сучасних західних держав.</p> <p>2. Позбавлення волі як вид покарання в Україні та у зарубіжних країнах.</p> <p>3. Інші види покарань у сучасному кримінальному праві окремих західних країн</p>
<p>Тема 9. Заходи безпеки в Україні та у законодавстві зарубіжних країн</p>
<p>1. Поняття заходів безпеки та їх відмінність від покарання.</p> <p>2. Види заходів безпеки у Англії.</p> <p>3. Заходи безпеки у США.</p> <p>4. Заходи безпеки у Франції.</p> <p>5. Заходи безпеки у ФРН.</p>
<p style="text-align: center;">СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ</p>
<p>Сучасні кримінально-правові системи. Основні тенденції їх розвитку.</p>

Джерела у кримінальному прав України та зарубіжних країн.
Поняття злочину («злочинного діяння») за законодавством України та зарубіжних країн.
Вина та осудність у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.
Стадії вчинення злочинного діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах.
Обставини що виключають злочинність діяння у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
Поняття, види та мета покарання у кримінальному праві України та у зарубіжних країнах
Окремі види покарань у кримінальному праві окремих західних держав.
Заходи безпеки в Україні та у законодавстві зарубіжних країн.

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Спеціально обладнана проектором аудиторія 10/307 або 10/310 для проведення лекційних та семінарських занять.

Для навчання необхідно мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.

Студент повинен мати активований акаунт університетської пошти (student.i.p@nmu.one) на Office 365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати підсумкову оцінку з дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

навчальне заняття	ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ		ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, бліц-опитування, тестування	підсумкове тестування	визначення загальної кількості балів за результатами
семінарські	контрольні завдання за кожною темою	усне опитування, оцінювання презентації		

або індивідуальне завдання	виступ-презентація, робота в малих групах, реферат/есе; виконання завдань під час самостійної роботи	поточних контролів; підсумкове тестування під час заліку
----------------------------	---	---

6.3 Поточна успішність складається з оцінки за роботу на семінарських заняттях (оцінюється 9 тем семінарських занять, що максимально може принести здобувачу вищої освіти 5 балів за тему) і оцінки за самостійну роботу. Отримані бали на семінарських заняттях (максимально 45) та бали за самостійну роботу (максимально 55 балів) є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів з курсу навчальної дисципліни складає 100 балів.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право пройти підсумкове тестування.

Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку).	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів за диференційований залік 100.
---	--

6.4. Оцінювання з курсу навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство» здійснюється з урахуванням розподілу отриманих балів за відповідний вид навчальної діяльності студента: поточне тестування за окремими темами; опитування; виконання контрольних завдань; виконання самостійної роботи.

Критерії оцінювання за роботу на *семінарських заняттях*: 9 тем семінарських занять оцінюються максимально у 5 балів кожену тему, причому:

5 балів – відповідність еталону, наведення прикладів з додаткової літератури, правильна мова викладення матеріалу;

4 бали – відповідність еталону, помилки в граматиці та/або орфографії;

3 бали – зміст відповіді має стосунок до предмету запитання, проте не відповідає еталону, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

2-1 бал – наявність текстової відповіді, яка не відповідає еталону, та/або не має стосунку до предмету запитання, містить суттєві граматичні та орфографічні помилки, які ускладнюють розуміння тексту або викривляють зміст повідомлення;

0 балів – відсутність відповіді.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійною роботою студента в рамках вивчення навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство» є підготовка індивідуального завдання. *Індивідуальні завдання* студентів можуть полягати у підготовці есе, рефератів, презентацій, в аналіз практичних ситуацій, підготовці реферативних матеріалів із фахових публікацій, проведенні власних досліджень і апробація їх на конференціях, участь в олімпіадах тощо.

Індивідуальні завдання сприяють більш поглибленому вивченню студентом теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань, підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей.

Індивідуальне завдання оцінюється експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою. Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Студенти повинні мати активовану університетську пошту.

Обов'язком студента є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Office 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком студента є робота з дистанційним курсом «Порівняльне правознавство» (www.do.nmu.org.ua).

Усі письмові запитання до викладача стосовно курсу мають надсилатися на університетську корпоративну електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять.

Для студентів денної форми навчання відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. За об'єктивних причин

(наприклад, міжнародна мобільність або в період епідемій) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за графіком, за погодженням з викладачем.

7.5. Бонуси. Студенти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 5 балів до результатів оцінювання до підсумкової оцінки.

7.6. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Порівняльне правознавство».

8. Ресурси і література:

1. Голяк Л.В., Мацко А.С., Тюріна О.В. Порівняльне правознавство / Л.В.Голяк, А.С.Мацко, О.В.Тюріна. – К.: МАУП, 2004. – 200 с.
2. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Порівняльне правознавство / відп. редактор В.Н. Денисов. – К. : Юстиніан, 2003. – 184 с.
3. Оборотов І.Г. Порівняльне правознавство : навчальний посібник. – Миколаїв, 2011. – 228 с.
4. Порівняльне правознавство / за ред. В.Д. Ткаченка. – Х. : Право, 2003. – 274 с.
5. Порівняльне правознавство : підручник / за заг. ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2011. – 272 с.
6. Порівняльне правознавство. Хрестоматія для юридичних факультетів і закладів вищої освіти: Навчальний посібник / Петришин О. В., Зінченко О. В., Лук'янов Д. В. – Х.: Право, 2019. – 1024 с.
7. Правові системи сучасності : навч. пос. / за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Юридична думка, 2012. – 492с.
8. Савчин М.В. Порівняльне правознавство: Загальна частина / М.В.Савчин. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 288 с.
9. Харитонова О.І., Харитонов Є.О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції / О.І.Харитонова, Є.О. Харитонов. – Х. : Одісей, 2002. – 592 с